

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortorcsa 99. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorát 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj.
Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglernél (Wollzeile 9. sz.).
Pesten: Zeisler M. hirdetés felvételi irodájában (grosse Feldgasse Nr. 30.)
Nyilvántartási cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.
Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezeletik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.

Előfizetési ár:

egész évre 12 frt, félévre 6 frt, évnegyedre 3 frt.

Előfizetési felhívás

„K. KÖZLÖNY”

ápril–júniusi évnegyedére.

A „K. Közlöny” előfizetési ára:

Egy évre	12 forint o. ért.
Félévre	6 „ „ „
Évnegyedre	3 „ „ „
Egy hóra	1 „ „ „

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

Sorakozzunk!

„Mig a szélső pártok sorakoznak, mig a nemzet-ellenes izgatások a különféle nemzetiségek körében napról-napra veszélyesebb alakot öltenek, mig a reactio titokban és nyíltan toborozza a hiveket: kell hogy egyesüljenek mindazok is, kik önzetlenül és őszintén óhajtik a szabadságot és haladást, de minden oly felforgatásnak nélkül, melyek veszélyeztetnék az államrendet, kik biznak a kiegyezési mű sikerében s éppen azért független állásukban a kormány eljárásának legmegbízhatóbb ellenőrzői.”

Igy szól Klapka György, mint a „Századunk” lapvezére, s midőn „azon bátor és határozott közvéleménynek, mely a mostani párttekintetek nyügteitől függetlenül alakul” közönlönyűl ajánlja jól szerkesztett lapját, a köztiszteltben álló korszerű hazafi egyszerűsége ünnepélyesen hangsúlyozza:

„Elfogadtuk a létező közjogi alapot, mert ez honpolgári kötelesség, s mert azt hisszük, hogy ez alapon nyíltan, becsületesen és utógondolatok nélkül, a mig Bécsben is nyíltan, becsületesen és utógondolatok nélkül tisztelik szabadságunkat és alkotmányos jogainkat, a megkezdett művet tovább folytatva, legbiztosabban küzdhetjük ki, a mi független államéletünkben még hiányzik.”

Világos, mindenki által érthető, komoly szöveg; ha úgy tetszik: program, és pedig nem olyan, mely a negatio terén sarjadjzik fel, mint annyi más, a mely a jelen prenumerationalis napokban különösen tisztelt publicumnak tulipiros phrazisokkal kedveskedik, hanem program, a mely higgadtan és határozottan fogadja el a gyakorlati cselekvés terét további előnyös eredmények biztosítása végett.

A történelem följegyezte, hogy Klapka, mint tábornok, igen gyakorlati haditervei s higgadt taktikájával fényes győzelmekre vezette seregét, s 1866-ban is — mig mások csak czifra szavakkal, nagy ábrándok felvillogtatásával szerepeltek a háttérben — ő ugyancsak gyakorlati végű fogta volt a dolognak, s habár a nikolsburgi béke véget vetett akkori szerepének, aligha elszánt fegyveres megjelenése Jablonkánál gyakorlatibb józanító hatást nem gyakorolt Bécsben, mint sok szép szó, s ábrándos combinatio, mely csak szó és szó fia maradt.

Klapka mint politikus is gyakorlati ember; a cselekvés és haladás embere; az adott alapra lép, s nem azon kezd, hogy azt alá-ássa saját lába alatt, hanem azt mondja: ez sarkpontul szolgáljon, hogy arra támaszkodva, abból kiindulva, lépésről lépésre, biztosan és koczkáztató ugrások nélkül haladjunk előre, foglaljuk el a még hiányzó előnyös posztókat, mikre talán még szükségünk van.

Az ő jelszava: szabadság és haladás, de felforgatások s koczkáztatás nélkül.

Ő kívánja, hogy szemben az izgatásokkal és leselkedő reactioval sorakozzanak azok, kik „önzetlenül és őszintén óhajtik a szabadságot és haladást.”

Ő óhajta, hogy egyesüljenek azok, „a kik biznak a kiegyezési mű sikerében.”

Ő elfogadja a létező közjogi alapot, melyre támaszkodva, „legbiztosabban küzdhetjük ki, a mi független államéletünkben még hiányzik,” elfogadja, mert törvény szentesítvén azt, annak el- vagy nem-fogadása nem izlés vagy hajlam dolga, hanem „honpolgári kötelesség.”

Imé, a komáromi és jablonkai hős politikai programja!

S ez a jobboldal, az országgyűlési többség, programja.

Ez egyszersmind a mi programunk, s mi ragaszkodunk ahhoz továbbra is azon benső meggyőződéssel, hogy az adott viszonyok közt gyakorlati eredményeket a haza csak ily határozott higgadt irányban fog arathatni, s ragaszkodunk ahhoz azon bizalommal, mit keblünkben oly férfiak vezérszava ápol, minők: Deák Ferencz, Klapka György stb.

Am lássa, a ki más úton hiszi gyakorlati eredményeket biztosíthatni a haza javára.

Tisztelünk minden meggyőződést, mert hiszen mindnyájunk célja közös s csak egy lehet: a magyar királyság emelkedése, a mi még hiányzik, annak kivívása.

Csak útunk, taktikánk és modorunkra nézve térünk el, s nem szükség, sőt áldástalan volna, egymással szemben elkeseredett ellenség gyanánt folytatni szenvedelmi harcot.

Sorakozzunk, kiki hazafiúi benső meggyőződése szerint, számotvetvén, ha van-e: nem hazafiasabb — mert ez epithetout csak a vak szenvedelem szokta licalitni — hanem gyakorlatibb, a még hátralevő posztók bevételeire biztosabban vezető, a közös jó célú eszélyesebben kitzúzó politika, mint az, melyet Deák Ferencz és Klapka ajánl?

Mi ugy hisszük: nincs! s ezért örömmel üdvözöljük a királyhágonnani politikai közvélemény azon higgadt irányát, a mely a közelebről lefolyt megyei bizottmányi gyűlésekben kivétel nélkül az országgyűlési többség politikája, s az abból kelt hazai kormány őszinte támogatása mellett nyilvánult.

Vajha ez irány döntene a jövő őszi képviselőválasztások alkalmával is, megemlékeznék azon intésről, mit annak idejében ugyancsak a Klapka lapja adott volt: Erdély ne feledje számba venni sok tekintetben kényes helyzetét, s hogy saját specialis érdekei szempontjából is feladata támogatni az országgyűlési többséget!

Részünkről örömet viszhangozzuk, örömet követjük e jó tanácsot.

H. S.

A magyar delegatio zárulása márcz. 24.

A kormány részéről jelen voltak Beust, Becke, Falke és Philippovits tábornok.

A padok nagyon gyéren valának elfoglalva, a baloldalt csak Gbiczey és Ivánka képviselték.

Elnök Somssich Pál mindenekelőtt Falke udvari tanácsosnak adta a szót, ki is előterjeszté a miniszterium átiratát, melyben a delegatio határozatainak szentesítéséről értesítettik.

Ezen átirat tartalma e következő:

„Tisztelt delegatio! Ő cs. kir. apost. Felsége, legkegyelmesebb királyunk és urunk, a delegatiók jelen ülészakának bezárását legkegyelmesebben elrendelvén, egyszersmind megbízni méltóztatott a kormányt, miszerint a tisztelt delegationnak, legmagasabb elismerését s köszönetét fejezze ki a felett, hogy valódi hazafiság által vezérelt feláldozó igyekeztének sikerült az eleje terjesztett, a birodalom üdvére nézve oly fontos feladatot, dacára azon nehézségeknek, melyeket ez intézmény újdonsága gördített útjába, ily aránylag rövid idő alatt szerencsésen és tökéletesen megoldani.

Ő Felsége szerencsét kíván önmagának és a delegationnak, hogy a tanácskozással megkezdése alkalmával személyesen kijelentett azon reménye s meggyőződése, miszerint a magyar királyság és történelmi alkotmánya a delegatiók intézményében új biztosítékot nyert, és hogy a delegatio hazafias buzgalmnak sikerülend a közös érdekek kérdéseit őszinte egyetértéssel s kölcsönös bizalommal, közös hazánk minden népeinek javára üdvös megoldás elé vezetni, a delegatiók tanácskozással elértünk fekvő eredménye által oly fényesen igazoltott.

Szerencsém lévén, mint a magas kormány képviselője, legkegyelmesebb királyunk és urunk szerencsekívánatát tolmácsolni, e királyi üdvözléshez még a kormány legmelegebb köszönetét csatolom arra nézve, hogy önöknek a körülmények helyes hazafias felismerése által vezérelt határozatai, a kormányt lehetővé teszik a birodalom regenerálására s új megerősödésére, mindenekelőtt pedig az Európára nézve szükséges béke fenntartására irányzott működését sikerre való biztos kilátással háborítlanul folytathatni.

A kormány biztosítja önöket, hogy további

működésében a tanácskozással folyamában kifejezett óhajtasokat és hozott határozatokat őszintén figyelembe tartani igyekezni fog.

Az ég áldása, legkegyelmesebb Királyunk s Urunk kegyelme és elismerése, s végre közös nagy hazánk kormányának és népeinek meleg köszönete kísérje önöket vissza hazájukba.”

Ezen zajosan nyilvánult tetszéssel fogadott beszéd után

Elnök Somssich Pál szólott következőképen:

„Tisztelt delegatio! A magyar országgyűlés által választott delegatio ezennel befejezi munkálatait, bár nem oly gyorsan s oly rövid idő alatt, mint ezt sokan óhajtották, de nem is oly későn, mint ezt mások jövedőlték. Befejezte munkálatait azon időköz alatt, melyet az eleje terjesztett tárgyak fontossága, az elkerülhetlen szervezési és előkészítő munkálatok s név szerint a roppant erkölcsi felelősséggel egybekötött feladat mulhatlanul megkivánt.

Két hó s néhány nap alatt a delegatio megalkult, kidolgoztatta ügyrendét, jóváhagyta azt, tanulmányozta az előterjesztett s előtte nagyobb részt ismeretlen tárgyakat, a bizottmányokban megvizsgálta a közös kormány előterjesztvényeit, megvizsgálta a bizottságok jelentéseit, újlág jóváhagyta azokat, s így elkészülve, kiszemelte a hatáskörébe tartozó tárgyakat, nyilvános üléseiben határozatokat hozott, közölte azokat a másik delegatióval, s írásban közlekedvén ez utóbbival, végre létrehozta a legfelsőbb helyen előterjesztett egyezményt.

Ki állítaná, hogy ily tevékenységre két hónap és néhány nap sok lett volna? A ki ilyesmit állítana, azt bátor volnék felszólítani, hogy a közös miniszteriumnak a kül- és belügyre vonatkozó terjedelmes előterjesztvényeit s az azokban előforduló roppant számhálmazt tekintse, s egyszersmind számba vegye azt is, hogy ezen első esetben nem léteztek biztos alkotmányoszerű adatok. A delegatio nem rendelkezett a multa vonatkozó számadatokkal és kényszerült — ha szabad mondanom — az alkotmányos kormányynyal együtt tapogatózni. Erre két hónap nem volt sok idő, főleg ha meggondoljuk, hogy ezen fellállított egyezmények, ha nem is kötelezők a jövőre nézve, de legalább bizonyos tekintetben mérvadók lesznek.

De ha egy részről a delegatio szorgalmatosan működni és feladatát lelkiismeretesen megoldani törekedett, óvakodott mindamellett az 1867. t. cz. értelmében oly tárgyak elintézésébe bocsátkozni, melyek e törvény szerint nem a köztűgyek körébe tartoznak, minden ilyenmű tárgyakat határozottan kikerült, kijelentvén a jegyzőkönyvben, hogy ezek tekintetében vitába sem bocsátkozik. Ennélfogva az államadósság kezelésének kérdése, továbbá a nyugdíjazási ügy, ő Felsége cabineti irodájának költségvetése s mindazon tárgyak kizárattak, melyek a vérendszerekhez tartoznak, vonatkozólag a kérdés ideiglenes voltára s magának a rendszerek foganatosítására.

Valaki azon szemrehányást tehetné, hogy a delegatio tekintettel azon takarékosagra, melyet a nyomasztó viszonyok szükségessé tőnek, nem mutathatja fel a kívánt eredményt. Erre nézve szabad legyen két körülményre felhívnom a figyelmet. Az abszolút rendszer vegetáló állapotából kifejlődő alkotmányos kormány ezuttal csak átmeneti budgetet terjeszthetett elő, és nem mellőzhette egészen a mult kor drága hagyományait; számot kellett vetnie e terhekkel, mint annak, a ki egy házat újból felépít, de előbb régi omladékaikat kénytelen elhordatni s az e munkával összekötött költséget viselni. A másik körülmény az, miszerint e budget alkotmányos, felelős, parlamentararis kormány által állított össze, melynek nemcsak kötelességében áll a gazdálkodás, hanem melyre nézve az önfenntartás tekintetei, és állásának megszilárdítása is legnagyobb takarékoságot parancsoltak, hogy a többség rokonszenvét s támogatását, melyen alapozik, megnyerje. Abszolút kormányynyal alkudozni bizonyos körülmények között politikai szükség, — mig alkotmányos kormányynyal számolni kell, és a mit szigorú számolás után tenni szükségesnek tünik fel, azt az állam erejéhez aránylag megszavazni kötelesség. (Helyeslés.)

A mondottak talán majd azokat is megnyugtatódnak, kik a delegatio és az országgyűlés között lehetőleg fölmerülendő véleménykülönbség, s az ebből eredendő kínos situatio miatt aggódnak; mert ambar ezen eset már magában véve is lehetetlen, miután a delegatio az országgyűlés többségének kifolyása, tehát igen természetesen annak véleményét képviseli, mindamellett ha bekövetkeznék, magában az intézményben találna orvoslást,

mert ennek határozatai csak egy évre érvényesek. Uj választás történik, és a többség új érvényt ad akaratának. (Helyeslés.) A gyakorlat ez irányban megteendi a magáét.

A kezdet mindenkor nehéz, az úttörés fáradsággal jár s e feladat nekünk volt szánva. Munkálatainkat a legjobb akarattal, egész odaadással kezdtük meg, de nem voltunk oly szerencsések minden akadályokat mellőzhetni, mert ez a jövő feladata. Bár mint alakuljon egyébiránt a delegatiók jövője, a világon nincs semmi állandó, még az élet szakadatlan fejlődése is a tökéletesedés és változás utáni folytonos törekvést feltételezi ugy az erkölcsi, mint vallási téren. A nemzetek, a népek, mint az emberiség családai, nem vétetnek ki ezen törvény alól, s ez okból az államszervezetnek is a körülmények szerint kell alakulnia és kifejlődnie és csak rövid ideig maradhat változatlanul. Bár mint legyen tehát a delegatio jövője, akár állandó intézménnyé váljék a dualismus alapján ujraszervezett monarchiában, akár pedig kielégítőbb és tökéletesebb állapotra vezető eszköz helyettesítse azt ő Felsége államainak fejlődési processusában, mindkét esetben meg fog felelni rendeltetésének. Az első esetre mint oly intézmény, melynek segélyével a monarchia közös ügyei elintéztetnek, érdekei védethetnek, a nélkül, hogy Magyarország függetlensége veszélyeztetné; a másik esetre ellenben mint lépcső, melyre bizton tehetjük lábunkat alkotmányos fejlődésünk tökéletesítésére törekedve, s mint ilyen nem vonathatik ki a változás törvénye alól, de a meddig törvényszerűleg fennáll, állampolgári kötelesség azt tisztelni és alkalmazni. (Helyeslés.)

Ennyit visszatekintés gyanánt a lefolyt két hónap működésére. Elnök azután köszönetet mond az iránta tanúsított bizalomért, valamint az egyes bizottságoknak buzgó tevékenységükért; elismerőleg kiemeli a mérsékletet, mely a tagoknak vita közben irányul szolgál, s mely őket akkor sem hagyta el, midőn másrésztől alkalom adott heves megjegyzésekre. (Helyes.) Meltósága öntudatában előmozdította a jogost és törvényszerűt, de e határon túl óvakodott mulékony büszsággal a tünetes pillanattól élvezetét után kapkodni. (Helyes.) Elnök felemelkedik üléséről s beszédét háromszor éljennel rekeszti be a királyra, az anyagi örömeik elé néző királynéra s az egész uralkodóházra, melyet a gyűlekezet üléséről fölkelve lelkesült éljenekkel viszonz.

Az ülés ezzel bevégeztetett.

Magyar postamesterek értekezlete.

Pest, márczius 26-kán, 1868.

Királyhágonntuli ügytársaimat és az olvasó közönséget is bizonyára érdekelné fogja, hogy az e hó 24-kén itten kezdődött és a mai napon végzett postamesteri értekezleten mi történt.

Azért megragadom az alkalmat, hogy az illetőket erről vázlatosan, e becses lap útján értesísem, addig is, mig e tárgyról hivatottabb toll, bár más lapok által, vagy talán éppen e tisztelt „Közönlöny”-ben értesítéseit megteendi.

Czélja értekezletünknek volt, megvitatni azt, miként lehetne ez ideig elég árván állott, anyagi helyzetünkben segíteni; ez okból az 1867. július havában Baján tartott magán értekezlet jegyzőkönyvei szolgáltak zsinormértékül, vagy is jobban mondvá, kiindulási pontul.

Ez értekezleten javasoltattott, hogy egy országos értekezleten határozassék egy segélyező és nyugdíjaztató intézet, vagy is egyetel felállításá részvények és alapítványok által, és a postamesteri nagyon is hiányos intézményben korszerű reformoknak illő helyekeni folyamodás utáni létrehozását eszközölni.

A három napig tartott élénk és érdekes — a tárgy fontosságához és méltóságához nézve — szép renddel folyt tanácskozmány eredménye a következőké foglatható:

1) A nyugdíj-intézet, minthogy annak alapját csak igen nagy áldozatokkal tudnók létrehozni, egyelőre nem állítatik fel, azaz: ez eszme ideiglenesen elnapoltattott.

2) A „magyar posta-hivatalnoki egyesület” felállítottattott, a szerkesztett alapszabályok megvitatva megállapítottattak, ezek szerint vannak alapító, pártfogoló és tiszteletbeli tagok. Az alapító tag minden évben fizet 4 frtot, s ezért ha valami balsors éri ötöt vagy családját, a körülményekhez képest segélyezést vagy 5%-os kamat mellett visszafizetendő kölcsönt kap biztosíték mellett.

3) A nagyon szükséges postamesteri intézmény korszerű reformjára nézve pedig az határoz-

tatott, hogy egy felterjesztésben adassanak elő a hiányok, és abban kéressék meg a magyar királyi kereskedelmi minisztérium, hogy törvényjavaslattal azoknak orvoslása és illetőleg cikkelyeztetése végett járuljon az országos képviselőházhoz.

Ezek voltak tanácskozmányunk fő mozzanatai.

A tanácskozmányban élénk és egyszerűen nagyon áthatott részt vettek igen számos postamesteren kívül, főleg országos főpostaigazgató Gervey Mihály, a kereskedelmi minisztérium és a pesti posta-igazgatóság részéről pedig Daniél, Lugen, Heim, Beránék, Brühlmayer, Radich stb. urak.

Az érdekltség és azon pártfogás, melylyel ügyünk a magas kormány részéről felkaroltatott, biztosít arról, hogy a megalakult egyetl hosszasan élőt lesz, és a fentartott tartaléktőkéből annak idejében, kellő pártfogás mellett, mit különösen ügytársainak igen szívesen ajánlani bátor vagyok, egy nyugdíj-intézeté is ki fogja magát nőni.

Ez már most szabadjon a fentebb említettéken kívül még ügytársainak, e becses lap után is, igen szíves köszönetemet azért nyilvánítani, mert szakismeretes, tapintatos nézetük nyilvánításával a tanácskozmányt könnyítették, ezek pedig első helyen: Ivánovich György, bajai postamester, az eszme-pendítője, Duronelli Alajos miskolci, Chizer Kornel bártfai, Mihalkovich István zentai stb. postamester.

Hancz Pál,

m. ludasi postamester.

Levelezés.

Kolozsmegye állandó bizottmányának második napi (március 24-diki) ülésében a jegyzőkönyv hitelesítése után főispán ő mltga felvilágosítást adott, hogy a román szövegű jegyzőkönyvet az illető román jegyző nem készíthette még el, de a megyének 1861-ben hozott határozata mindenesetre fogantatott.

A követi iratok havidajainak fedezése érdekében a megyebeli községek önkényes részletfizetésekre szólítottatni határozattak.

Hosszu Teophilu alispán jelentése a katonai ügyben, névszerint az újonczok összeírása s felterjesztése iránt tudomásul vétetett.

Főjegyző megtevén jelentését az ügykezelésről általában, továbbá a munkakör szakaszeri beosztásáról, tisztségi és előadói könyvek czélszerűbb rendszerezéséről, végül számot ad részletesebb kimutatásban, hogy az évnegyed folytán 2,300 ügydarab láttatott el, miből következtethetni a tekintélyes munkaarányra szemben a központi tisztviselők csekély számával. Megelégedéssel vétetett tudomásul a munka rendszerezése; s jegyzőkönyvek vizsgálására bizottság nevezetett ki.

Velics Lajos, megyei mérnök, előterjesztvénye, s javaslatai a közmunkaerő felosztása, mellékutak rendszeres építése stb. tárgyában a szakbizottsághoz tetetett át véleményezés végett.

Főorvos, dr. Ince István, jelentéséből örömmel vétetett tudomásul, hogy a közegészségügy állása Kolozsmegyében elég kedvező, a marhavész is megszűnt stb.

Ezután következett törvényszéken előklő főbíró, Biró Pál, előterjesztése javaslatokkal az igazságszolgáltatás köréből. A különböző igazságszolgáltatási szakokban tett részletesebb előterjesztésből a bizottmány örömmel győződött meg, hogy a keblti törvényszék teljes buzgalommal és szakképzettség-gel felel meg feladatának, s a tett javaslatok alapján határozottatott, hogy a községi rendszerek törvényhozás utján szervezéségi helységenként alakíttassanak tbeli árvi bizottságok, főispán nevezzen ki tbeli gyámfelügyelőket, a volt urbéresek gondnoksági eseténél a gyámok és gondnokok ezen községi árvi bizottságok előtt számoltattassanak az érdekltetek meghívása mellett, a számadások felvételével szolgabírák bizatván meg, kik gyámi és gondnoksági ügyekben általában utasítottak, hogy a törvényszéknek segedelmére legyenek.

Ugyancsak a törvényszéki főbírók a büntügyi szakban tett előterjesztésében kiemeltetvén a börtönhelyiség elégtelen, söt roskadozó állapota, főispán ő mltga tudatja, hogy mérnököt utasította egy a korigényeknek is megfelelőbb megyei fogda tervrajza és költségvetésének megkésztésére, mely is előterjesztetvén, annak megvizsgálására bizottság nevezetett ki oly felhatalmazással, hogy ha az megállapíttatik, felterjeszthető legyen a bizottmány nevében.

Keblti pénztárnok, Sikó Miklós, első évnegyed-jelentése a pénztár állásáról, melyszerint közgazgatási ágban bevételi főösszeg: 24,208 forint 27 kr, kiadás: 1245 frt 74¹/₂ kr, maradvány: 22962 frt 52¹/₂ kr, törvényszéki főrovatban pedig bevétel: 121,479, frt 45¹/₂ kr, kiadás 33,797 frt 92¹/₂ kr, maradvány: 87,681 frt 53 kr; ugyszintén a főispán ő mltga és két főbíró által eszközölt pénztárvizsgálásról kimutatás megnyugvással fogadtatott, s az utasítás értelmében felterjesztetni határozottatott a jegyzőkönyv mellett.

Főispán ő mltga közölvén, hogy legifj. gróf Bethlen János, család körülményei miatt, tlnöki állásáról lemondott, s azt elfogadván, tbeli tlnöknek nevezte ki, a lemondás tudomásul vétetett, s a kinevezés méltánylólag helybenhagyott. Az ekép megürült tlnöki állásra Dorgó Albert, főispán ő mltga által időközben helyettesített törvényszéki aljegyző, közfelkiáltás utján megválasztott. Az al-

jegyzői állást illetőleg a bizottmány szavazni kívánván, főispán ő mltga jelölte: Keresztes Árpád, Keczanu Izidor, Kozma Albert, Schilling Rudolf és Stupinián Jánost, mint a megye fiait s hivatott egyéniségeket, Sala Sámuel, Porutiu Vazul, Rettégi Imre személyében szavazatszedő bizottság nevezetvén ki.

Ezzel a második napi tanácskozmánynak is vége lön.

A harmadik napi (márcz. 25-kén) folytatolag tartott ülés kezdetén jegyzőkönyv hitelesítése alkal-mával főispán ő mltga kimondja, hogy a román jegyzőkönyv idő rövidsége miatt ez alkalomra sem készülhetvén el, az fel fog olvastatni azon bizottság előtt, a mely ki lesz küldve, hogy a mai zár-tilásról szerkesztendő jegyzőkönyvet is hitelesítse, egyszersmind felhivta Popu Józsefet, hogy a román szövegű jegyzőkönyv szerkesztése körül jövőre legyen segítségül.

A tegnapi kiktildott szavazatszedő bizottság jelentvén, hogy a törvényszéki aljegyzői állásra beadott szavazatok úgy megoszlottak, hogy általános többséget senki sem nyert, szűkebb választás rendeltetett el a két legtöbb szavazatnyertes jelölt: Kozma Albert és Schilling Rudolf között.

Ezután a közigazgatási bizottság tett jelentést közigazg. főbíró Maeszkási Pál jelentései s javaslatairól.

A bizottmány megelégedéssel veszi tudomásul, hogy a marhavész a megye területén megszűnt, a gyajtogatási esetek kevesbültek, s ez évnegyedben 412 kibágási esettel fordult elő kevesebb stb., mely kedvező eredmények a tisztség erélyes, tapintatos eljárására mutatván, a tisztség irányában elismerés jegyzőkönyvileg kifejeztetik.

Ugyancsak a közigazgatási bizottság véleményezése értelmében Kolozsmegye áll. bizottmánya örömmel veszi tudomásul, hogy a megye, söt az egész haza felvirágzását előmozdító munkálatok, a vasutépítés, telekkönyvezés közgazdasági érdekeinek emelésére megindultak a megye területén, s ezen erélyes lendületben zálogát tekintti annak, hogy egyéb alkotmányos és méltányos óhajások is teljesülni fognak.

Sajnálattal vétetik tudomásul, hogy a nép az unjonnan szabályozott dohánymérleési jogot nem vette igénybe oly mérvben, mint várni lehetett volna, minek oka az, hogy az illető díjt nem képes előre fizetni, minélfojva óhajandó, hogy a mltga kir. pénzügyminisztérium jövőre engedje meg a szegényebb népek a részletenkénti befizetést, s a termelésre engedélyezendő terület minimuma 20 □ ölről szállíttassék le 10 □ öltre.

Tudomásul vétetvén, hogy a megyei összes községek bevétele: 33 774 frt 36 kr, kiadása pedig 47,815 frt 40 kr, következésképpen a deficit körülbelül 12,000 frt, addig is, míg a törvényhozás a községi rendszer szabályozásáról gondoskodik, a tisztség utasítottatott, hogy a községek háztartásában mutakozó anomáliák elenyésztetése érdekében tegyen czélszerű intézkedéseket, jövedelemforrások vétessenek számba, szemelött tartva, hogy községi javak kizárólag csak községi czélokra fordítandók, s végevetendő azon visszaélésnek, mely onnan származott, hogy némely helyeken a község és egyházi azonosnak tekintetvén, a községi jövedelem elosztott stb.

A büntetésépének főkörmányszéki rendeletnél fogva az országos szegénységi alapba levén felkiltandók, a bizottmány méltányosabbnak tartja, hogy az ily pénzek inkább a megyei szegények fölségelésére fordíttassanak.

A tisztség felhatalmaztatik, hogy a gyalui havasok közt a télen a nagy hó miatt benrekedt s nagy szükségre szorult lakók részére és terhére terménybeli segélyt eszközöljön.

A tisztség által előterjesztett javaslat egy eseléd-rendszer életbeléptetése tárgyában elfogadtatott, s a 14 szakaszban formulázott szabályok helyben hagyattak; a tisztség által készített mezei rendőri szabályok szintén helybenhagyattak, s azok életbeléptetése, utólagos jóváhagyás reményében, a tisztségre bizottat.

A közlekedésügyet illetőleg, a megyei mérnök javaslatát szerint, több hasznos intézkedés tetetett, főbb vonalokhoz a munkaerő beosztottat, tiszteletbeli főutbiztosokká kineveztettek: Lészai Gyula, Szentiványi László, Hankovich György, Gyarmathi Zsigmond, Keresztes Sándor; továbbá fizetéses al-útibiztosi, útkaparói, útpanduri állások szabályoztatnak.

A jegyző- és előadóknyvek megvizsgálására kiktildott bizottság jelentéséből örömmel vétetett tudomásul, hogy az ügykezelés kellő rendben foly; ellenben a bizottság megrovandónak véleményezvén az örményesi járás szolgabíróját, kinek tavalyi év-ről szóló több ügydarab ellátatlanul tűnt ki, nevezett szolgabíró nyilatkozik, hogy volt provisorius szolgabíró elődétől nagyobb mennyiségű restantiát vett át, azonban kettőzetett szorgalommal igyekezend feladatának megfelelni; e nyilatkozatot a bizottmány megnyugvással fogadta.

B. Szolnokmegyének a minisztériumhoz intézett felirata aziránt, hogy a telekkönyvezés minden erdélyi megyékben megkezdessék s erdélyiek alkalmazzassanak, pártolással fogadtatott, ugy szintén az erdélyi gazdasági-együletnek az országgyűléshez a sötügben intézett felirata.

Pestmegye sérelmi felirata tudomásul vétetett

azon megjegyzéssel, hogy a megyerendezés kérdését az országgyűlés kétségtelenül ugy oldandja meg, mikép minden vélt sérelmek el lesznek oszlata.

Abaujmege, s Arad városa feliratai a honvédelmi rendszer s a hadsereg nemzeti lábra állítása tárgyában pártololag tudomásul vétetett.

Ugocsa-Zemplén-, Nógrád-, Vas- és Szepesmegye átiratai a megyeservezés tárgyában, valamint Debreczen sérelmi felirata egyszerűen tudomásul vétettek.

Az erdélyi vasut tárgyában M. Vászrhely sz. kir. városától s a brassói keresk. és iparkamarától vett átiratok azon biztos remény kifejezése mellett vétettek tudomásul, hogy az Erdélyt átszelő vasut-vonal az országos érdekeket kielégítő irányban fog valósíttatni.

Turóc-megyének a nemzetiségi kérdés tárgyában az országgyűléshez intezett felirata helyes-löleg tudomásul vétetett, ellenben Nyitra-megyének, Zemplén-megye körlevele folytán, ugyane tárgyban kelt felirata kimondatott, hogy: Kolozsmegye állandó bizottmánya a nemzetiségi nagy fontosságú kérdésnek Zemplén-megye által ajánlott módóni megoldásához teljességgel nem járulhat, mivel e téren a már életbe léptetett állapot is sokkal szabadelvűbb. (Vége következik.)

Alsó-Fehérmegye évnegyedes közgyűlése március 10—14. — A főispán megnyitó beszéde után, mely az alkotmányos úton egyre több térfoglalást s a megye kevéssé zaklatott nyugalmát örömmel jelezte, Gyarmathi Somát kérte fel a jegyzői toll ideiglenes vitelére.

Ezután a vasúti és csatorna kölesönt tárgyzó törvényezikk került szönyegre, mely ellen csak annyi kifogás merült fel, hogy nincs tünnepélyes alakban kiállítva. Hogy is szóljunk mi apró bankót is ritkán forgató szegény emberek a milliókról szóló államkölesönkhöz?

Az erd. kir. kormányzékától a szolgabírói segédek választása, a lólopások megállítására alkalmazandó rögtönbírósg, az árvaügyi aljegyzők választását tárgyzó leiratokat olvastuk fel. A tiszteletbeli táblabírók választását illetőleg a megye rendreutastást kapott, csak hogy az abban kitett feltételeket a megye betűszerint teljesítette volt.

Nevezetesebb ügy volt ennél a minisztérium újonczozási rendeletének fogantatása, melyet a tisztség a bizottság utólagos jóváhagyása reményében hajtott végre. Jól tudjuk, hogy ez alkalommal a felülről kényszerítő s egyszersmind enyhítő körülmények ezen eljárást tühethetőn indokolták; de alkotmányos szempontból nem tarthatjuk ez eljárást szabatosnak. Ha az országgyűlés együtt nem ül, a megyék kötelessége hazánk ezen legfontosabb jogát ellenőrizni.

Némely kisebb jelentőségű le- és átiratok után, minők a gőzgépek megvizsgálását, bányágyet, leg-felfelsőbb törvényszéki kinevezést stb. illetők, a megye egyik főbírája Ince Zédi Samu állott fel, jelentést téve a megye közigazgatási ügyeiről. Szeretkelt volna ugyan, ha a jelenléti írásban adta volna be, hogy az a megyei gyűlés jegyzőkönyvében mintegy történelmi adatul szolgáljon; de ugy látszik, ennek mellözése ezúttal csak rövidség okáért történt. A megye egészségügyét az itt-ott feltűnt typhusz, himlő stb. daczára kielégítőnek; a marhavész, mely Tüvisen és Piskiben, Oláhországból be-csempészett marhák által terjedt volt el, teljesen megszűntnek jelenti. Élelmi szegénység a megyében nem mutatkozik, a közbiztonság jó állapotban; a mult gyűlés által kiktildott bizottságok körül a nevelésügyi, a megyei kórházat és tiszti utasítást kezelők befejezték munkálataikat; ellenben a kérvényi bizottság nem vala összegyűjtethető. Ezek közül csak a nevelésügyi bizottság munkálataira terjedt ki, mely, miután az Eötvös-féle közös nép-nevelési egylet a különböző (e megyében 7) vallás-felekezet egyházi főitől (a reform. és unit. püspökökön kívül) nem pártolattatott, egy a megyei bizottság kebeléből választandó albizottságot indítványoz, mely a nevelésügyet figyelemben tartva, felmerülő indítványait a bizottság elé terjesztess. Különben ez ügy fontossága megérdemelte volna, hogy az egész jelentés fel legyen olvasva.

Ince Zédi után a törvényszéki elnökök (Árkosy enyedi, Boér abrudbányai) olvasták fel jelentéseiket, melyek a két törvényszék buzgó eljárásáról tanuskodtak. Nincs ugyan okunk a tisztelt jelentés-tervek őszinteségében kételkedni, de nagyobb hatás-nak tartanók, ha a törvényszékek ügyvezetési könyvei, legalább évenként egyszer, bizottságilag is megvizsgáltatnának.

Ezután főiskolánk egyik tanára P. Szathmáry Károly tett indítványt, az Erdélyben kormány-költ-ségen felállítandó gazdasági tanintézetnek Enyedre kérvényezése iránt, mint a mely város, központisá-gán kívül, mely egyszersmind a három papi növel-dét (enyedi ref., fehérvári rom. és balázsfalvi görög kath.) tekintve is (az egalji, topographiai és gazdasági viszonyait illetőleg is) legelőnyösebb Erdély városai között) s még a székelység ifjuságát is gazdasági képzettségre juttatná, azon előnyvel bir, hogy legkevesebb költséggel lenne beállítható. Ez indítványt közörművel fogadta a bizottság, s a kérvény felterjesztését elhatározá.

Ezután főispán úr kijelöléseit olvasta fel a főjegyzői, árvaszéki, aljegyzői és szolgabírósegédi

állomásokra. Főjegyzőtül közfelkiáltással Gyarmathi Somát választottuk meg, ki azt, ideiglenesen el is fogadta. Ezen hivatalokra a szavazás még az nap-on megnyílt.

A másodnapi gyűlés két nevezetes tárgya az aradi átirat és az alvinczi járás szolgabíróját illető vizsgálat vala. Arad városa a honvédelem s a magyar ezredek felesketése tárgyában irt át. Ezt illetőleg pro et contra élénk vita fejlett ki, de elvégre is átment azon indítvány, hogy a m. kir. minisz-terium kéressék meg magyar katonai növeldek állítására, s az ugynevezett külön testületek (Corps), mint az ingenieur, hidász, árkász, tisztí oskolák stb. stlrgös szervezésére.

Az alvinczi szolgabíró Z. A.-t, kit Beder Károly a „Magyar Polgár“ nyíltterében a leg-méltatlanabb vádakkal illetett, s ki ellen a lakos-ság részéről is panasz ment a kormányzékhoz, miután a vizsgálat nyomán kiltint, hogy a vádak alaptalanok, a kérvény pedig mesterséges factio és fictio eredménye, a zártülés teljesen igazolá s fel-menté.

A harmadnapi ülésben legnagyobb érdeket költött az erdélyi gazdasági egyesület átirata a só-ügy tárgyában, melyet mindnyájan ismerünk. A bizottság e kérvényt egész terjedelmében pártolja, csupán azt teszi még hozzá, hogy kíváncsat volna, ha a sólopás ellen a kinstár részéről erélyesebb intézkedések történnének.

Némely apróbb keblt infézkedéseken kívül a gyűlés 4-dik napját csaknem egészen a tiszti utasítás s a kórház bizottság benyújtott terve vette igénybe. Örömmel értesültünk, hogy a kórházi tüke már meghaladja a 9,000 frtot, s miután telke már van, az építkezés még ez év folytán kezdetét ve-szi. Ezek voltak az évnegyedes gyűlés több tár-gyai.

A n.-enyedi polgárság igen szépen ilte meg március 15-ét. Egyházból kijöve t. i. a helybeli kisedővő-intézet tartá alapító gyűlést, melyen, miután az egyesület hivatalnokait megválasztá, három éves alapítványait minden jelenlévő meguji-totta, söt több új alapítványt is jelentettek be. Az intézet szellemi hatása folyvást emelkedőben van. Fájdalom, anyagi gyarapodása nincs ezzel arány-ban. Sorsjátéka, melyre megállandósított jövőjét akará fektetni, csekély jövedelmet ígér. Azért e helyen sem mulasztjuk el a nemes szívi közönség részvétét ez ügyre felhívni. A sorsjáték húzása, nagyobbra arany és ezüst-nyeremény-tárgyakra (1800 frt)ig) jövő április 26-án lesz.

Még egy interpellatiót kell visszautasítanunk. A „Heti Postá“-ban Nemes Ödön úr állította, „több polgár által szólíttatva“ kérdést intéz, hogy lett az a 300 frt, melyet a nögyesület az enyedi koldulás megszüntetésére gyűjtött? Ime a felelet. A nögyelet még az elmúlt őszön átadta azt a vá-rosi hatóságnak; a városi hatóság pedig közgyű-lésileg azt határozta, hogy a czélt tegye magáé-vá, s mután arra a 300 frt nem elég, kísértés meg új gyűjtést rendezni hozzá, s ha ez annyi ered-ményt szül, a koldulást szüntesse meg; ellenkező esetben a 300 frtot adja vissza az adakozóknak. E gyűjtés folyamatban van. Csodálatos, hogy a városi polgárok éppen egy diákhoz fordulnak pa-naszaiikkal, holott akármely polgártársuktól, ki a gyűléseken részt vesz, nyerhetek volna felvilá-gosítást.

Pár nap előtt egy kertben pár fontnyi ezüst-pénzt és ékszer találtak, melyek között, néhány töredéken kívül, 44 darab egyöntetű ezüst-gyűrt s 1448 darab kisebb nagyobb ezüst járó pénz van a XVI-dik századból. Miután a pénzek között sok 1654—5-iki, de 1658-n erdéli egy sines, valószí-nűleg az ezen évi (1658-ki) tatár rohamkor ásta el valami ezüstműves.

r. l.

Sepsi-Szent-György. 1868. — Ugy hiszszük, hogy nem csak a Rikán innen, hanem azontul is őszinte szerencse kíváncsatl udvözlé minden igaz hazafi a háromszéki reformatus székelység azon korszerű törekvését, miszerint jelenleg Sepsi-Szent-György mezővárosában szép virágzó tanintézetet teljes középtanodává fejlesztené, s e czéla legelőbb is egy nagyszerű benlakási építtetet állítani dicsé-retes feladatává tűzte.

Ez öröndetes jelenséggel szemben — habár mély sajnálattal — nem tartjuk feleslegesnek nyil-vánosságra hozni azon sajátosság eseményt, mely közlelebről éppen e szép jövőji tanintézet székhe-lyén merült fel, s melyből valamint e tanintézet, ugy az összes hazai közművelődés irányában is a lehető legkevesebb rokonszenz látszik kiltünni: még pedig éppen azon tekintélyes közegek részé-ről, melyek legelső sorban vannak hívatva, hogy szellemi előhaladásunk dicső zászlóját magasan lo-bogtatni segéljék.

A tényállás következő: Sepsi-Szent-György városának józan értelmű polgársága idején belatva azt, hogy a rikánbeli nagy reményű tanintézetének e város keblébe fo-gadhatása mérhetlen anyagi és szellemi hasznokat nyujt, egyéb jelentékeny ígéretek mellett minden felekezeti és nemzetiségi *) különbség nélkül a ké-rdéses tanoda pénzalapjának gyarapítására, és po-dig határozottan 4 tanítói szék fizetésére 24 ezer

o. é. frtot alapítványozott, oly körülírással, hogy ezen tőkének 5 perzentos kamatját — 1,200 frtot — a városi allodialis cassából, évnegyedi előleges részletekben, mindaddig pontosan fizetendi, míg az egész tőkének beszoigáltatása czélarányosnak fogna találtatni.

Ez üdvös alapítvány, mely 1859 febr. havában tétellett, még az akkori Bach-kormány részéről is elismeréssel találkozván, 1860-ban felsőbbszéleg is jóváhagyatott, s ennek alapján az 1862-dik év novemberén kezdve az alapítványi határozat értelmében gyümölcsözni kezdett, s az illető kamatok a közelebről mult 1867-dik év közepéig, a kijelölt czélra, minden hiány nélkül ki is adattak. Ekkor az alkotmányos új szervezkedés következtében e város kormányát csaknem egészen új hivatali személyzet vevén kezébe, nonsokára azon leverő hír kezdett terjengeni s egyszersmind szomorú valóssággá tömörülni, hogy az új hivatalnokok alkotmányos működésüket jónak látták legelőbb is a tanodai alapítvány kamatainak megtagadásával beajánlani.

Jóllehet e váratlan intézkedés, mely által egyszerre a köznevelés terén izzadó négy munkásnak vétetett el — önhibáján kívül — jól megérdemelt kenyere; városunk jóakaratu polgárságának leplezetlen rosztalásával találkozott, s jóllehet a mult évi szeptember 25-dike óta, midőn t. i. e kamat megtagadó határozat keletkezett, már több havi időköz telt el; mindamellett ez ügy fejlődését környező titokszerűség miatt, mindez ideig egész bizonyossággal még csak azt sem lehetett megállapítani, hogy a városi előjáróság ily kimélytelen eljárásának tulajdonképpen mik lehetnek valódi okai. Mert mi — őszintén bevallva — nem örömet adnánk hitelt azon gyanus keletti híreszteléseknek, miszerint a kérdéses kamat-fizetés főleg azért tagadtatott volna meg, mivel a sepsi-szent-györgyi reformatus tanodának tiszta jellemű igazgató-tanára huzamos maltretirozások után sem volt oda puhítható, az egy néhai Bach-kormány egyik kitűnő, de azért most is szereplő hívének pájtáskodó kezét nyújtson. Miből folyólag igen kívánatos volna, hogy a városi tisztelt előjáróság az előbb említett határozatot — ha csakugyan e határozat a nyilvánosság bírói széke előtt megjelenni nem vonakodnék — e lapok hasábjain egész terjedelmében közreadja, s ez által ez ügyben fenforgó bizonytalanságot végték megszüntesse!

A nyilvánosság ily természetű kérdéseknél nagyon szükséges már csak azon egy okból is, mivel ezen kamat-megtagadási esemény jövőre nézt a lehető legveszedelmesebb példaadásnak tekintetű. Mert ha még most is, alkotmányos életünk reményteljes reggelén, lehetséges az, hogy egyes hivatalnokok szeszélye miatt a köznevelés legszen-tebb érdekei minden kegyelet nélkül háttérbe tolas-sanak: mit várhatunk akkor, ha nem remélt politikai fordulat következtében e város kebléi kormány történetesen oly egyének kezére kerülne, kiknek közmiveltési előhaladásunk sirba fektetése legkevesebb lelki furdalást sem okozna! A jövő senkinek sincs homlokára írva.

Azon reményben zárjuk be tehát jelen sorainkat, hogy a városi t. előjáróság mult évi szeptember hó 25-kén hozott kamat-megtagadó határozatát nonsokára e lapok hasábjain olvashatni, e a felett barátságos észrevételeinket megtehetni szerencsések leendünk. Többek nevében

egyik városi polgár.

Brassóvidék, Hétfalu, márcz. 13. 1868. — (A sepsi-szent-györgyi iskola ügyében.) Zágoni ref. lelkész t. Demeter Sámuel úr a nevezett iskola nagy hiányát abban találja, hogy nincs elegendő lakrés, hogy a tanoncok nem lakhatnak benn és együtt, azért építeni kell. T. Csulak Zsigmond úr örövend, hogy hirlap utján szellőztetésre került, és meg azt is után teszi, mert „az ügy, melynek a tiszteletes urak az élére szoktak állani, nem igen szokott dugában dűlni.“ De valjon nem lenne-e gyakorlatibb, ha a t. urak nem abban járnának, hogy építsenek, hanem hogy a volt székely huszárezred épületeit kapják meg, s oda rendezzék be a tanoncokat. Kimélni kell az iskola pénztárát, kimélni kell a népet a kiadásoktól, hisz ugy is eléggé fel van csigázva a tanítási költség, eléggé ki van kormányozva a székelység; őrizkedni kell minden olyan lépéstől, a mi a népet terhelne, hogy t. Cs. S. urat ne lehessen saván fogni, adja el a nádját a bordásoknak, s legyen minden ember jelszava: A tábálisokból legyen iskola!

Egy székely.

Ausztria.

Sütét gyanakodás váltotta fel Bécsben a fényes hangulatot, mely a concordatum bukását kivilágítással ünnevelte. Hogy Hasner és Auersperg Budára hivattak, ros omennek tekintették. Ezen aggodalmakat csak emelte azon körülmény, hogy Giskra és Taaffe a többséget rá akarták bírni, hogy ne tanácskozzék a házassági törvényen tett azon csekély módosítványok felett, miket az urak háza tett volt, míg a két miniszter haza nem tér. Ez el-len a követek és a többi miniszter is felszóltattak,

*) Feles számmal levén itt dissinitus vallású oláh polgárok is. Czikkiró.

Berger, Herbst, Brestl, Plener körül csoportok alakultak. Midőn az elnök kérdé, valjon tekintve a két miniszter távollétét a házassági törvény fog-e tárgyalatni, csak Giskra és Taaffe maradtak a miniszter-padokon, a többi négy eltűnt. Ezek aztán a halasztás mellett szavaztak, de megbuktak. S ez jó volt így, mert a baloldal el volt határozva, hogy ha a halasztás keresztülmegy, megtagadja a további 3 hónapra kért adót.

— Beszélték, hogy a házassági törvény szenesítése 2 óra elhalasztatik.

— Crivielli Rómából jelenté, hogy a pápai kormány a concordatum-kérdésben legközelebb át-nyújtja feleletét, s ez minden pontra nézve tagadólág válaszol.

— Windischgrätz Alfred herceg vezérőrnagy, altábornagygyá s a 3-dik lovassági hadosztály parancsnokává, Hartung tábornok pedig Bécsben parancsnokló tábornokká nevezetett ki. Ernő főherceg ő. cs. fensége elbocsátását megnyerte, Neiperg gr. altábornagy Pozsonyból Bécsbe, Molinár altábornagy Bécsből Innsbruckba, Baumgarten altábornagy, mint osztályparancsnok Pozsonyba, Knebel vezérőrnagy, mint dandárnok Brünnebe helyeztettek át. — Továbbá Schmerling tiszteletbeli tábornaggyá, b. Litzelhofen ezredes vezérőrnagygyá, Oeynhausen és Scheda alezredek pedig ezredesekké nevezettek ki.

KÜLFÖLD.

FRANCZIAORSZÁG. Napoleon herceg utazásával ismét foglalkoznak a lapok. Beszélnék congressus-tervről, lefegyverzésről stb. Legbizonyosabbnak látszik az, hogy a francia kormány szeretné valamiképpen szőnyegre hozni a lengyel kérdést, s e feladatot Napoleon hg vállalta magára. Az orosz kormány talán sejté ezt, s némi kihívásnak lehet tekinteni azt, hogy a febr. 29-ki ukázzal sietett a lengyel királyságot végkép eltörölni a föld színéről. Legalább azt hiszi, hogy eltörölle.

Az „Independance“ igen komolyan foglalkozik azzal, hogy Franciaországban a dolgok helyzete elviselhetlen lett, s e tekintetben aggodalmait mi is osztjuk. A hadsereg új szervezete folytán a katonai készülődések roppant mértékben folytattnak és a kormányajtó békebiztosításai sokkal éle-sebb ellentétet képeznek a valóssággal, hogysem ne hatnának már nyugtalanítólag. A kereskedelem és ipar szenvednek, s ennek folytán a császár legnagyobb művét, mi talán egyetlen tartós érdeme lett volna, a szabad kereskedelmi politikát a legnagyobb veszély fenyegeti. A védvamosok új erővel készülnek a harcot megkezdeni a kereskedelmi szerződés-ek ellen, s még izgatásokhoz is folyamodnak. Húsvét után az ellenségeskedéseket egy interpellatióval nyitják meg a törvényhozó testületben.

Párisi lapok florenzi távirata jelenti, hogy a szent szék Ausztriát újabban is diplomaiiai összeköttetések megszakításával fenyegeti, ha az új házassági törvény szentesítették. A „Journ. des Deb.“ jól mondja, hogy az ilyes fenyegetéstől nem kell megijedni, mert a szent szék mindig így tesz, ha valahol tüntetnek ellene, de aztán csakhamar belátja, hogy csak magának tesz még nagyobb kárt, ha a keresztény államokkal nem igékszik jó lă-bon lenni.

AZ IR KÉRDÉS. Talán nem is mondunk új-ságot az olvasónak, ha megemlítjük, hogy a tory sajtó teljességgel nem tartja épületesnek magára nézve az ir kérdéssről folyt alsóházi vitát. Igaz ugyan, hogy e nagy vitának semmi tényleges eredménye nem volt, mert semmi tényleges indítvány nem bocsátott szavazás alá, melyben a pártok mérközhettek volna, vagy valami gyakorlati rendszabály hozhatott volna Irland némely sérelmeinek közvetlen orvoslására; de az erkölcsi eredményt nem lehet eléggé méltányolni; mert e vita esalhatlanul feltakarta a tory-párt, s kiválólag Disraeli úr kormányának gyámoltalanságát; egyszersmind pedig megismertette a szabadelvű ellenzékkel saját erejét. A tory-sajtó azzal vigasztalja magát, hogy az ellenzéki szónokok közül, még a két Gladstonet (t. i. az apát és a fiut) sem véve ki, egy sem tudott az ir kérdés körül valami újat mondani. Egy londoni levelező igen helyesen azt jegyzi meg, hogy éppen ebben mondja ki a tory-sajtó a legerősebb kárhóztató itéletet a tétlenség politikája ellen. A tory-kormány kijelentette, hogy mereven fog ragaszkodni a nyomasztás hagyományos rendszeréhez, mely alatt Irland már oly rég óta szenved, s melyen tágitani a conservatív kormány-nak, saját nyilatkozata szerint, esze ágában sincsen.

S ugyanazért igaza van p. o. a „Herald“-nak, meg hűséges, de kissé kormosabb csatlósának, a mindig durva és mosdatlan „Standard“-nak, hogy sem Gladstone senior, sem Gladstone junior, sem az összes ellenzék bármely más tagja nem volt képes e tárgyról valami újat mondani; mert hiszen Irland sérelmei oly régiek, oly sokszor voltak mind parlamentben, mind parlamenten kívül megvitatva, és annyira ismervék, hogy valóban még a legtele-ményesebb eszt szónok sem tudna e tárgyról valami újat mondani. A vita legfőbb eredménye — és ez nem csekély nyereség a szabadelvű pártra nézve — abban fekszik, hogy az ellenzék a kormánypartot csökkönyösnek ugyan, de egyszersmind

végtelenül gyarlónak találta és saját erejével is, mely az 1866-ki reformbill miatt annyira szét volt zálálva és a Russell-Gladstone-kormány bukásának oka volt, megismerkedett. Véleményegységet az egyes kérdések árnyalataira nézve most se keres-sen senki a szabadelvű pártnál; de bár mennyire szétággazzanak is a párt véleményei az Irland erkölcsi, társalmi és politikai emelése körüli rendszer-bályokra nézve, egyben mindnyájan egyetértenek: az állam-egyház kiáltó igazságtalanság az ir nép roppant többségére nézve, s mikor Gladstone úr az alsóházban fennen kikáltotta, hogy az angol egyház Irlandban nem maradhat többé államegyház, s mint olyannak szüksegek meg kell szűnnie: e dörgő jelszóval egyszersmind a tory-kormány sorsa felett is el lőn vetve a koczka!

Ezt Disraeli úr is, ugy látszik, jól érezte, s a mily meglepő volt Gladstone úr nyilatkozata, éppen oly hirtelen fogta fel a kinstár első lordja is, hogy egy félelmes válsággal áll szemközt, melyben rögtön el kell magát valamire határoznia. Disraeli úr megtanult ugyan nagy urakkal egy tából cse-reznyét enni, és e tudománynak köszönheti, hogy a legmagasabb polezra jutott az államban. De ki mondhatja meg, meddig sikerül állását megtartania? Ki mondhatja meg, valjon azok, a kik őt most paizsaikon tartják, nem ejtik-e el az első pillanatban, mihelyt másfelé kacsin, mint a merre ők parancsolják? Az államegyház kérdése igen csiklandós kérdés. Ebben Disraeli úr engedékeny tanítványai, t. i. a telivér tory-aristocraták, mint p. o. Bucking-ham, Richmond, Marlborough hercegek s más nagy úri minisztertsárai teljességgel nem értik a tréfát és bizonyosan nem fognak a „quid consilii“ körül Disraeli úrtól leczkét venni; s így könnyen meg-esethetnek, hogy a legkisebb engedmény is részéről az államegyház kérdését illetőleg, őt saját pártja lehatalmasabb és legnagyobb befolyású többségével egyenes ellenkezésbe hozná.

Ez, ugy látszik, rögtön világos lőn előtte, s ő Gladstone úr utolsó beszédére adott szenvedélyes válaszában hihetőleg ezért jelenté ki oly daczosan, hogy az államegyházat Irlandban minden áron fenn fogja tartani; ezért lobbantotta szemére a szabadelvű pártnak oly epés gúnynyal, hogy noha 30 évig vezette az ország kormányát, még sem tett semmit Irlandért, s most még azt is kívánja tőle, (Disraelitől), hogy minisztersége első pillanatában gyógyítsa be Irland 700 éves sebeit; s végre ezért hiányzott beszédéből minden rokonszenv a testvér-sziget sérelmei és szenvedései iránt. Disraeli úr megjegyzései közt voltak ugyan olyanok is, melyek által nem toryk is találva érezhették magukat; de most az egyszer az ir kérdés csakugyan nyakára nőtt a tory-kormány-nak, mely a „Habeas Corpus“-törvény felfüggesztése s kivételes vértörvényszékek nélkül nem tudja Irlandot kormányozni, s ugyan-azért a közelgő parlamenti harcban, melyre a szabadelvű ellenzék vezére már odadobta az első miniszternek a kesztyűt, hihetőleg disztelenül fog megbukni.

(B. P. K.)

OLASZORSZÁG. Florenzből jelentik, hogy Pothier francia dandára parancsot kapott a bazu-utazásra és hogy Durmaut tábornok elhagyta Rómát, azonban még egy 4000 főnyi osztály Civita-Vechiában van. Rómából e szerint végkép távoztak volna a francziák, védelmét kizárólag a pápai csapatokra bízván. Pothier tábornoknak más rendeltése lesz.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A születendő királyi magzat neve, a „P. H.“ értesülése szerint, ő Felségeik által már megállapított. Fimagzat neve: István, leányé: Mária leend. Keresztatyának királyné ő Felsége édes atyja kéretét fel.

— Kolozsvár, Károly-Fehérvár és Sepsi-Szt-György városok képviselő testületei gróf Péchy Manó kir. biztos úr ő nmlgát egyhangulag az em-lített városok diszpolgárává; továbbá Belső-Szolnok-és Alsó-Fehérmegye bizottmányai a kir. biztos urat egyetértőleg a megyei bizottmány tiszteletbeli tag-jává választották.

— A segesváriak a Conrád Móríz kinevezetése alkalmából hálairatot intéztek a bellügy-miniszterhez, s ezáltal a magyar kormányhoz, mire f. hó 25-kén választ nyertek. A bellügy-miniszter úr válasza következő: „Segesvár polgárai Conrád Mór szász grófá lett kinevezetése alkalmából hozzám s általam a magyar kormányhoz feliratot intéztek, melyben e tény feletti örömtüket s egyáltalában a magyar kormány iránti bizalmukat fejezik ki, erősen remélvén, hogy az 1848-iki törvények áldásai a szászok földjére is mielőbb kiterjesztetnek; midőn én a bizalom e kifejezését a legnagyobb megelégedéssel s köszönettel fogadom, kijelentem egyszersmind, hogy valamint az új gróf kinevezése alkalmával a szász nemzet java lebegett a magyar kormány szeméi előtt, ugy ezután is tekintettel lesz jogaira, s nincs más czélja a szász nemzettel szemben, mint szellemi és anyagi fejlődését előmozdi-tani, s biztosan számít a nemes szász nép támogatására. Együtt és nem egymás ellen, ez legyen jelszavunk s az eredmény el nem marad. Fogadják stb.“ A leirat f. hó 19-kén kelt.

— Beszterceze városa és vidéke Conrád Mór szász grófhoz bizalmi feliratot küldött.

* Bárány Bányó Kálmán — mint értesítünk — egy igen életrevaló eszmének városunkban is leendő életbeültetését tűzte ki czélul, s ez: omnibuszok felállításá, melyek két irányban hoznának létre gyorsabb és olcsó közlekedést; az egyik omnibusz a monostortutza irányában s illetőleg a sétatérrel, a másik pedig az ugynevezett hidelvét s nádasi fürdőkert hozná rendszeres összeköttetésbe városunk központjával. Mint halljuk, ez érdekében már be is nyújtotta engedély iránti kérését a tanács-hoz. Üdvözljük az eszme megvalósítóját, s méltányosnak találjuk, hogy a tanács az engedélyt mielőbb adja meg, s tekintve azt, hogy minden ily kezdeményezés bizonyos kockázattal és eredmélvel jár, méltányosnak találjuk, hogy legalább öt évi szabadság is adassék meg.

— Szép né Mátrai Laura a mult szombaton jutalomjátéka alkalmával nagy kitüntetésben részesült. Elhallgatva ez alkalommal, a pártolás egyik legnagyobb hőmérőjét, a fuladásig telt házat, koszoru- és vers-hullást; csak a küldöttségileg átadott ajándékokat említi fel, melyek közül legelső helyen egy remek műltvű ezüst koszoru áll, levelein azon szimtvékek neveivel, melyekben a megtisztelt a legtöbb babért aratta, s ezen felirattal: „A kolozsvári Mátrai Laurának“; második helyre a nemzeti színnel himzett keretbe foglalt 18 aranyat tehetjük „Kolozsvár hűlgyeitol“ s mind-járt ezzel egy sorban egy ezüst czukortartó és egy arany medaillon áll „Kolozsvár ifju hűlgyeitol“; továbbá az unitarium collegium ifjuságától egy szép arany karika gyűrű, végül a r. kath. lyceum ifjuságától egy diszes album, a művésznő arczképével élen. Minden egyes tárgy arany nyomatu selyem párnán külön küldöttség által adatott át. Egy szóval e napon kedvenc színészünk valóóságos triumphust ült.

— A sétatéri kioszk és sziget haszonbérbe vételére vállalkozni kívánókat figyelmeztetjük, hogy azok f. évi ápril 5-kén d. u. 3 órákor a tanács-ház nagy termében tartandó közárverés utján a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe fognak adatni.

— A kolozsvári „polgári társalkodó“ idei ápril 5-én d. u. 3 órákor saját szállásán rendkívüli közgyűlést fog tartani, melyre a t. cz. részvényes tagok tisztelettel meghivatnak. Kolozsvárt, 1868. március 27-én. Pap Áron, egyleti jegyző.

* Baritiu György urnak „Magyar román szótára“ sajtó alatt van Brassóban, s már az ötödik iv megjelent. Ezen hasznos munka, mint a „Gazeta“-beli közlésből látjuk, különösen azon érdekből adatik ki a nagy érdemű szerző által, hogy a román ifjuság a magyar nyelv tanulására segédkönyvül használhassa. Ama közleményben sajnosan nélkülözünk a tájékozást arra nézve, ha meg fog-e jelenni a szótár másik, t. i. román-magyar része is. Óhajjuk azt, mert viszont a magyar ifjuság is kell, hogy megtanulja a román nyelvet, s e czélra egy a mai színvonalon álló román-magyar szótárra nagy szükség van.

* Tisz a Lajos, biharmegyei főispán ő mlga az „Esti Lap“-ban megjelent azon megjegyzésre, hogy „baloldali érzelmű főispán“, indítva érzi magát ugyanazon lapban kijelenteni, hogy ez ellen megjegyzése van, s hangsulyozza: „Megyei párt-hoz nem tartozom, de hogy a kormány politikáját meggyőző dősemből osztom, követelem, hogy arról minden becsületes ember meggyőzve érezze magát azáltal, hogy a kormány kezéből kineveztetésemet elfogadtam.“

* Vetter Antal, érdemes hazánkia, a „Pesti Napló“-ban felszólt azon figyelmetlenségre ellen, hogy némely hirlapokban tudta s beleegyezése nélkül, mint követjelöltet szerepeltetik. „Én — ugymond — mint képviselőjelölt sehol fel nem léptem, s a revemmel és személyemmel bárki, vagy kik által tudtom s beleegyezésem nélkül elkövetett ezen visszaélés ellen jelenleg, mint jövőre, tünepélyesen tiltakozom.“

— A magyar tud. akademia igazgató-tanácsának f. hó 26 kán tartott ülésében új igazgató tagokká a következők választattak: Haynald Lajos kalocsai érsek, b. Kemény Zsigmond és gróf Waldstein János.

— (Necrolog.) Iktári gróf Bethlen Kata, losonezi gr. Bánffy Miklósné és losonezi gr. Bánffy Miklós cs. kir. kamarás és v. b. t. tanácsos, a Lipót-rend keresztés vitéze, magok és gyermekeik, ugymint: göncz-ruszkai gróf Kornis Miklós és neje, hajnácskői báró Vécsey Mária; gróf Kornis Clarissa, nagy károlyi gr. Károlyi Edéné és férje; gr. Kornis Anna, vásonkeői gr. Zichy Paulai Ferenczné és férje; gr. Bánffy Erzsébet ungerschützi gr. Berthold Richárdné és férje; és losonezi gróf Bánffy György neveikben, megsomorodott szívvel jelentik forrón szeretett, felejtethetlen fiuk, illetőleg testvérik és sógorunknak göncz-ruszkai gróf Kornis Ádám-nak élte 35-dik évében, agyverkiömlés következtében, rövid szenvedés és a halotti szentégek ájtatos felvétele után, Pesten, f. hó 19-dikén délutáni 1 órákor történt gyászos kimúltát. Az id-vezültnek hült tetemei f. hó 31-kén délután 2 órákor Kolozsvárra fognak szállíttatni és a monostori plebániától gyászkiéret mellett a szent-Ferencziek óvári templomához kísértetvén, az ottani családi sirbaltba elhelyeztetni. Mi is minden résztvevőknek szomoruan jelentik. Kolozsvárt, március 29-kén, 1868. Béke áldott poraira!

(Necrolog.) Nagy szalontai és Fekete-Báthori gr. Tholdy Rozália, mint bánatos özvegy; egy a néhai testvére Sombory Elek, nője gróf Tholdy Eulália, gyermekei: Irma és Lajos; sógor-nője gr. Tholdy Amália, gyámleányai: Maurer Jolán, férje Ferrári Kálmán, gyermekei: Róza és Kálmán — és Maurer Róza fájdalmas szívvel jelentik: magyar nagy-sombori Sombori János folyó hó 5-kén estéli 6 órakor, élte 73-dik, boldog házasságának 35-dik évében, hosszabb gyengélkedés után tüdőszélhűdés következtében történt gyászós kimutatás. Egy gyöngéden szerető férj, jó testvér, rokon és barát, legistább jellem a hon sorsa iránti mély érdeklődés, emberbaráti meleg részvét, vallásos buzgalom, szorgalmas gazda, minden szép és magasztos iránt fogékony férfi, illetőleg férj, testvér és rokon, gyászós kimutatás folynak a hátramaradtak könnyei, kiknek egyedüli vigasztalások a vallásban vetett hit. Hült tetemei e hó 8-kán d. u. 3 órakor rövid ima után fognak a sófalvi családi sírboltba örök nyugalomnak átadatni. Béke porair! Sófalva, március 5-kén, 1868.

— Osztrák miniszterelnök hg Auer-sperget és cultusminiszter Hafner ö Felsége Bécsből Budapestre rendelte, hová f. hó 26-kán meg is érkeztek. Ugy hiszik, hogy e lehvátás a concordatum kérdéséből merült volna fel.

— Trenesénben közelebből egy orosz emissariust fogtak el. A végén maga sem titkolta tollait.

— Vulkán és Puj községek között márc. 20-tól kezdve hetenkint négyszer küldöncz szekér-posta járatos közlekednek.

— Madácsi Lipót nevű magyar születésű szűcsmeister lakik Szibériában Irkutskban. Jól bírhatja magát, mert legközelebb egy utazó magyar fiúnak, ki szibériai fogságából arra jött haza. 460 rubel utiköltséget ajándékozott.

— Csik-Szent-Domokoson egy postamesteri állomásra pályázat nyitott, pályázati határidő apr. 18.

— A magyar testőrség felállítására elhalasztott.

— Szász lapok mostanság telve vannak rablási hírekkel, különösen Szeben kezd jelenleg azon mulatságban részesülni, melyben mi voltunk nem régebben.

— Pepita de Oliva, a híres táncosnő, mint Turinból írják, ott néhány nappal ezelőtt meghalt.

— Gróf Gyulai hrszernagyot, folyó hó 22-kén, ellátták a halotti szentségekkel.

— A legborzasztóbb szükségűről írnak Siciliából. Igen sokan öngyilkosok lesznek, csak hogy az éhhalál karjaitól meneküljenek.

— Egy híres szép leány gyilkoltatt meg nem rég Madridban. Hosszas nyomozás után kiderült, hogy kedvese ölte meg, s e kedves maga volt a madridi bohér, kit másik kollégája által csakhamar a bitófán feledek.

— Borzasztó tengeri szerencsétlenségről tudósítanak a francia lapok. Az eset egy Calcuttából Marseillesbe igyekező francia hajó legénységén történt, kik hajótörést szenvedve egy nagy sájkán, és egy kis csónakon kísérték meg a menekvést; a csónak, melyen a hajótörötteket vezénylő kapitány tilt, csakhamar elmerült s a kapitány meghalt, a vezénylőt így a kormányosra szált, ki az utat kellőleg nem tudva, a helyes irányt elvesztette. Több napi bolyongás után az éhség kínjai kezdtek jelentkezni; a kormányos az éhhaláltól menekülendő vízbeugrást ajánlott, azonban a legénység ellenéreményen volt, s így nem maradt hátra egyéb, mint sorsot húzni azon szerencsétlen felett, ki pájtásait búzával az éhhaláltól megmentse, a sors eldönt; egyik egy baltával leütötte, s az éhségtől kimerültek a hullára rohantak. Nehány nap múlva szárazt érték, a tetem egy negyede még megvolt.

KÖZGAZDASÁG.

Erdély legfontosabb nemzetgazdasági kérdéseinek szellőztetése gazdasági szempontból.

I. A földmívelés fontossága.

Egy oly kérdés megfontolásával kezdem meg dolgozatomat, a melynek tudását még egy alsóbb iskolai növendékről is feltennők, különösen hazánkban, hol alig találunk egy-egy oly egyént, ki kisebb-nagyobb mértékben a földmívelés egyik vagy másik ágával ne foglalkoznék.

De ha fűrkészve széttekintünk, hamar meggyőződünk, hogy talán még az erd. országos gazdasági-egylet választmányában is találhatunk oly egyéneket, kik ezen kérdést helyesen megfontolni nem képesek: és éppen ezért azt hiszem, hogy nem hibáztam, midőn elhatároztam, hogy dolgozatomat ezen kérdés megfontolásával kezdjem meg.

Földmívelés alatt értjük közönségesen azon műveleteket, a melyek által a földnek termő erejét és képességét növelni lehet, hogy az bizonyos növényeket nagyobb mennyiségben teremjen, mint magára hagyva termelt volna, vagy, hogy megteremjen oly növényeket is, melyeket ezen műveletek nélkül meg nem termelt volna.

Mint hogy pedig minden dolgot, a melyre az embernek közvetlenül, vagy közvetve szüksége van, csak is a föld képes előállítani, vagy fenntartani; és minthogy a föld termő erejét és képességét a földmívelés által növelni lehet, hogy az az emberiség számára szükséges növényeket nagyobb menny-

iségben teremje: magától értetődik a földmívelés rendkívüli fontossága most is, midőn egy-egy terméketlenül évből milliók élete lehet az éhhalálnak kitéve.

Noha a felhozott ok elegendő a földmívelés fontosságának bebizonyítására, én azt hiszem, még sem lesz érdektelen egy visszapillantást vetni azon korra, midőn a földmívelés még egész nemzetek, sőt talán a föld lakóinak nagyobb része előtt ismeretlen volt, hogy a földmívelés valóságos fontosságáról meggyőződhesünk.

Ily korszak az, midőn ős szülők a régi hazát elhagyva, egy új haza fölkeresésére elindultak, mert a mint a történelem tanúsítja, ekkor ők még csak vadászattól, halászatból, marhategyezésből és a szomszéd népektől elrabolt zsákmányból éltek, a földmívelés egészen ismeretlen léven előttük.

Ha mi ezen pár sor felvilágosítást gazdasági szempontból tanulmányozásunk tárgyává tesszük, nagyon könnyen kiszámíthatjuk, hogy nem a harcra indította, hanem életük fenntartása ösztönözte ezen életveszélyes járó kísérletek véghezvitelére.

Ily életmód és gazdálkodás mellett, tekintetbe véve az akkor létezett erdőségeket és azt, hogy akkor a kopár helyek is csak füvet termettek, átlagosan 20—100 holdtermőföld szükséges arra, hogy azon egy 4—5 tagból álló család magát eltarthassa.

Midőn tehát annyira elszaporodtak, hogy a fennirt terület egy-egy család számára ki nem jutott, az élelmihiány kényszerítette őket arra, hogy — a míg lehetett — a közeli szomszédok marháinak elrablása és végtére kivándorlás által segítsenek magukon.

Sok küzdés, nélkülözés, sőt életbe kerülhetett a kivándorlás, és mégis itt sem igen jutott egy-egy család számára akkora földterület, a mekkorán az irt gazdálkodás és életmód mellett megélhetek volna, mert a történelemből tudjuk, hogy itt is, már nemsokára a megtelepedés után, a szomszéd népek kirablására kényszerültek.

Nincs ugyan följegyezve a történelemben, hogy ős szülők mikor és kitől tanultak meg a földmívelést; de én azt hiszem, hogy nem csalódom, ha állítom, hogy Geiza fejedelem uralkodása táján, jó részt a térítő keresztény papoktól, mert ezután nincs eset arra, hogy rabolni menni kényszerültek volna.

Igénytelen nézetem szerint, számtalan irtóháborút kellett a népeknek a földmívelés fölfedezése és elterjedése előtt folytatni a földnek mindazon részeiben, a hol népesség száma az akkori életmód mellett a föld termőképességét meghaladta. Ebben talán én okát az ó-korban sok ismeretes és ismeretlen birodalom végpusztulásának; mert, hogy hány nemzet pusztulhatott ki ily módon a földmívelés fölfedezése és elterjedése előtt az élelmihiány kö-

vetkeztében rákényszerített hatalmasabb nemzetek fegyvere, vagy az éhhalál által, nincsen ugyan a történelemben följegyezve; de elborzadnánk, ha erről tudomással bírnánk.

En részéről azon meggyőződésben vagyok, habár a keresztényvallás valóságos érdeméből semmit levonni nem kívánok, hogy nem a keresztényvallás, hanem a földmívelés elterjedése vetette meg valóságos alapját a polgárosodásnak; és biztosan merem állítani, hogy jelenleg is a földmívelés elterjedésének és haladásának köszönheti az emberiség legnagyobb része a lételet, mert a földmívelés nélkül, minden más segédeszközök mellett is, az éhhalálnak lenne az emberiség legnagyobb része kitéve az élelmiszerek hiánya miatt.

Mint hogy pedig az emberiség — a statisztika szerint — időről-időre mindig csak szaporodik, s ha a földmívelés az emberiség szaporodásával párhuzamban nem haladna, nem nagyon hosszú idők kivátnának meg arra, hogy az emberiség az ó-korbelihez hasonló rázkódásokon menjen keresztül.

Nem vesztegetek időt, ezen utolsó állításaim bebizonyítására, mert oly igazságok ezek, a melyeket kevés szakismeret mellett is, kétségbe vonni nem lehet, és még csak annyit jegyezek meg, hogy ha általában véve is ily fontos szakma a földmívelés, akkor kétszeresen fontos ránk erdélyiekre nézve, hol — mint fennebb is mondtam — alig lehet egy-egy oly egyént találni, ki kisebb-nagyobb mértékben a földmívelés egyik, vagy másik ágával ne foglalkoznék, és a hol a népesség legnagyobb része kizárólag a földmívelésből él, és ezzel azt hiszem a kérdés meg van fejtve.

(Folytatjuk.)

Gabonaár Kolozsvárt Márt. 19-én 1868.

(Alsó a. mérő, középpár.)
Tisztbúza 4 frt 10 kr. Elegybúza 3 frt —
kr. Rozs 2 frt 50 kr. Árpa 1 frt 60 kr. Zab 1 frt 60 kr. Török-búza 2 frt 04 kr. Pityóka — frt 90 kr. Marhabús fontja belváros 17, külvárosban 16 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Márt. 30-kán: 5% Metaliques 100 frt 56.52. 5% Nemzeti kölcsön 100 frt 63.20. Kamat 57.50. 1860. Kölcsön 81.90. Bankrészevény 704. Hitelintézet részvény 200 frt 188.70. London 10 ft 100 frt 23 1/2, kr 115.50. Ezüst 113.25. Cs. királyi arany 5.46 1/10.

Mártius 27-kén: Földtehermentesítési kötvény Magyarországi 71.— Erdélyi 66.25.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyílt t ér.

Aolirt gyógyszerárban egy gyógyszerész-segédi állás üresedésbe jött s azonnal elfoglalható. — Szászváros, március 20-án, 1868.

Spech Gusztáv,
gyógyszerész.

HIVATALOS.

217. Sz.

Eln.

Hirdetmény.

Az erdélyi kir. országos pénzügyi igazgatóság folyó évi ápril havában törté-
nendő felosztása illetébe ezennel minden tekintetes hatóságok, hivatalok és ma-
gános felek felkértemek, miszerint **folyó év ápril első napjától kezdve** sür-
gős eseteket kivéve semminemű iratokat, vagy beadványokat a nevezett pénzügyi
igazgatósághoz ne intézzenek, hanem azokat a körülményekhez képest, vagy az illető
Erdély területén működő kir. pénzügyi felügyelőségekhez, vagy pedig a magos ma-
gyar kir. pénzügyminiszteriumhoz irányozzák.

Az erdélyi kir. pénzügyi igazgatóság Elnökségétől.
Nagy-Szeben, mártius 24-én, 1868.

Sz. 844. 1868.

Hirdetmény.

Kolozsvár sz. kir. városa közönségének maj. tulajdonát képező hosszú évek
során a volt cs. kir. postamester néhai Bogdánfi Gábor s később özvegye Török Ro-
zália aaszony által bérben birt következő birtokok, u. m.:

1. A kévízközi tizedben 132. házszám alatt fekvő ugynevezett postarét, másként
berek, mely a postamesternek állal használt eddigi terjedelemben részint szántó, részint
pedig legelő-helyekből áll, lakbázzal, székérszinnel, istállóval, csúrral és vélus itatókut-
tal felruházva, évi 800 frt. o. é. felkiáltási áron és
2. A k.-szappany-utcában, id. Tauffer Ferencz ur telke előtt fekvő vetemény- és
gyümölcsös kert, deszka-kerítéssel s egy avult kis lakbázzal, évi 40 forint felkiáltási
áron kezdve.

A folyó 1868-iki **ápril 7-én** d. e. 9 órakor, a városi tanácsbáznál, emeleten,
4-ik sz. szobában megkezdendő és szabályszerűen folytatandó árverésen 3 évre, vagyis
1868 apr. 24-től 1871 apr. 24-ik napjáig terjedőleg a legtöbbet ígérőnek haszonbérbe
adandók.

Mely árverezésre birvágók oly figyelmeztetéssel bivatnak meg, hogy az árve-
zés kezdete előtt a felkiáltási ár 10% bnatpénzképpen az árverező bizottmányának át-
adandó, valamint biztosítéki s a bérletre vállalatli képességük tanusított okmányban
kimutatandó.

A szerződési feltételek és bérleti tárgyak bővebb ismerete végett értekezhetni a ta-
nácsbáznál, emeleten, 9 ik számú irodában naponta a hivatalos órákban, de az árverezés
színhelyén és annak kezdete előtt fel fognak olvastatni.

Sz. kir. Kolozsvár város közigazg. tanácsának 1868 martius 20-n
tartott üléséből.

NEM HIVATALOS

(99)

(1—3)

Hirdetmény.

Károlyfehérvárt a „NAPHOZ“
címzett vendéglő ahoz tartozó nagy
mulató kerttel, épületekkel együtt,
Szent-György napjától kezdve bérbe
ki, vagy örökáron is eladó. Értekez-
hetni a tulajdonossal Károlyfehérvárt
Sárdi Miklóssal.

(91)

(2—3)

Maros-Bogát községe részéről köz-
birre tételik, miszerint az odaváló általa
nos korosomárlásig, folyó 1868-dik év
április-hava 24-ik napján kezdve, három
egymástán-teló évekre, árverezés útján,
haszonbérbe kiadandó lévén, az érrenéz-
szükséges elő árverezés folyó év **április-**

(98)

(1—3)

FEKETE TENTA

a mely soha sem penészedik, és nin-
csen ülepedése:

Egy kupa . . . 30 kr.
Egy fertály . . . 10 kr.

Kapható a „Szentháromsághoz“
címzett gyógyszerárban, a városi Re-
doute során.

(95)

(1—3)

Figyelmeztetésül

(Stájer) **lóhere** mag, veres vi-
rágu, mázsája 32 frt. **Lucerna** s
más **takarmány** és

vetemény magvak

nagy válassztékban és legolcsóbb áron
kaphatók

PAPP JÁNOS kereskedésében
Kolozsvárt.

(97)

(1—3)

WINKLER JÁNOS

kereskedésében

N.-Enyeden kapható friss, legjobb-
minőségű **kerti vetemény- és vi-
rágmagvak**, nem különben valódi
francia, magyar **lucerna** és **lóhere**
magvak, legillendőbb árban, még
bátorkodik fennirt, a t. cz. közönség
figyelmébe ajánlani, kitűnő jószágú **liszt-
jeit**, friss **fűszerneműit**, és friss
töltésű **ásványvizeit**, minőséghez
képest illendő áron.

(94)

(1—3)

Ezennel tudtára kívánjuk adni a
lőtenyésztő és lőkedvelő közönsé-
gnek, hogy a megyesfalvi mé-
nes június 1-ső napján kezdve folytatlag
árverés útján eladóvá tételik. Vannak benne
anyakanczák csikóval, fiatal kanczák 2-től
5 évig, fiatal ménék és paripák 2-től 5
évig. A fiatal ménék kívánság szerint fele-
lősség terhe alatt kimetszetnek. Továbbá
elfogadtatnak béjelentések **május első-
jéig**. A féléver kancza hágtatása 11 napi
tartással 50 frt, tartás nélkül 40 frt, televér
kancza hágtatása pedig 11 napi tartással
90 frt, tartás nélkül 80 frt.

(82)

(5—5)

Megérkeztek az ideai töltésű

BEL- és KÜLFÖLDI

ásványos gyógyvizek,

s kaphatók kisebb és nagyobb mennyiségben, határozott **jutányos**
árakért; ugyszintén kaphatók **fris**

ERFURTI

vetemény- és gazdasági magvak,

valódi francia mák

CSIKY TESTVÉREK

fűszer, festék és anyag kereskedésükben
Kolozsvárt.

(74)

(3—3)

Különös figyelmeztetés

a Szülék számára

Gyakran felmerült eseteknél alkalmam lé-
vén sajnosan tapasztalni, miszerint „**Gi-
liszta csokoládé**“ név alatt ismert, ki-
tűnő hatású szeleteim üzérkedő családok ál-
tal utánoztatnak, s az ál szer sajátomról
vett minta szerinti utasítás mellett terjesz-
tetik; van szerencsém a tisztelt közönsé-
get ezennel figyelmeztetni, hogy valódi,
általam készített giliszta csokoládénak csak

azt ismerje el, melynél a mellékelt utasi-
táson nevem nem nyomtatva, hanem sa-
játkezéleg aláírva van, mint itt alább lát-
ható.

Egyébaránt legezelszerűbb a meg-
rendeléseket közvetlenül nálam, vagy a
könyvesekben megnevezett t. Bizomá-
nyosoknál cszközölni.

Tokajban

(72)

(3—3)

HORÁK JÓZSEF

kocsigyártó Kolozsvárt.

(Lakása belmagyarutca 429 szám alatt).

Egész tisztelettel jelenti a nagyérdemű közönség és urendnek,

hogy a legújabb divatu

disz hintók és vadász kocsik,

ugyszintén

fedeles magyar szekerek

s minden szakmájához tartozó munkákat a legrövidebb idő alatt,

tartós és jó anyagokból a legjutányosabb árakban ké-
szít. Továbbá elvállal

minden javításokat,

s elfogad vidéki megrendeléseket is.

Minden üzletéből kikerült munkáért **jótállást** vállal!